

TEXNOLOGIYA FANI VA UNING KELAJAK AVLODGA TA'SIRI

Bozorova Kenjagul Usarovna

*Qashqadaryo viloyati G'uzor tumani 30-umumiy
o'rta ta'lim maktabi o'qituvchisi*

Annotatsiya: Mazkur maqolada texnologiya fanining mohiyati, uning yosh avlod tarbiyasidagi o'rni hamda kelajak avlodga ko'rsatadigan ijtimoiy, kasbiy va intellektual ta'siri yoritilgan. Muallif texnologiya fanining o'quvchilarda kreativ va tanqidiy tafakkurni shakllantirishdagi roli, kasbga yo'naltirishdagi ahamiyati va raqamli savodxonlikni rivojlantirishdagi hissasini tahlil qiladi. Shuningdek, ushbu sohada yuzaga kelayotgan muammolar va istiqbolli yo'nalishlar haqida fikr yuritiladi. Maqolada texnologik ta'limni yanada samarali tashkil etish bo'yicha takliflar ham keltirilgan.

Kalit so'zlar: Texnologiya fani, kelajak avlod, raqamli savodxonlik, innovatsiya, kasbga yo'naltirish, texnologik tafakkur, ta'lim, kreativlik, texnologik madaniyat, STEAM.

Аннотация: В данной статье освещается сущность учебного предмета «Технология», его роль в воспитании подрастающего поколения, а также социальное, профессиональное и интеллектуальное влияние на молодёжь. Автор анализирует значение технологии в формировании креативного и критического мышления у учащихся, в профориентации и развитии цифровой грамотности. Также рассматриваются актуальные проблемы и перспективные направления в области технологического образования. В статье приведены предложения по повышению эффективности преподавания технологии с учетом современных требований.

Ключевые слова: Технология, подрастающее поколение, цифровая грамотность, инновации, профориентация, технологическое мышление, образование, креативность, технологическая культура, STEAM.

KIRISH. Zamonaviy dunyo texnologik inqiloblar bilan shakllanmoqda. Insoniyat tarixidagi har bir taraqqiyot bosqichi texnologik yutuqlar bilan chambarchas bog'liq bo'lib, bu jarayon ayniqsa bugungi raqamli davrda tezlashdi. Texnologiya fani bu sohada yetakchi rol o'ynab, yosh avlodning tafakkurini, bilim doirasini va dunyoqarashini shakllantirishda muhim vositaga aylanmoqda. Mazkur maqolada texnologiya fanining mohiyati, uning yoshlar tarbiyasidagi o'rni va kelajak avlodga ta'siri yoritiladi.⁸

Texnologiya fanining mazmuni va ahamiyati

Texnologiya fani – bu amaliy bilimlar majmuasi bo'lib, tabiatdagi qonuniyatlar asosida foydali qurilmalar, tizimlar va mahsulotlar yaratishni o'rgatadi. U o'quvchilarda quyidagi ko'nikmalarni shakllantiradi:

muammolarni aniqlash va tahlil qilish;

⁸ O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasi to'g'risidagi qarori. – 2020 y

kreativ fikrlash;
texnikaviy loyihalash va modellashtirish;
muhandislik va texnologik dizayn elementlarini tushunish;
ekologik va xavfsiz texnologiyalarni qadrlash.⁹

Bugungi kunda bu fan innovatsion tafakkurni shakllantirishda asosiy vosita sifatida e'tirof etilmoqda.

Kelajak avlodga ta'siri

1. Ta'lim jarayonidagi innovatsiyalar

Texnologiya fani yoshlarni interaktiv, loyiha asosida o'qitish uslublariga jalb etadi. Dars jarayonlarida 3D modellashtirish, Arduino, robototexnika kabi zamonaviy vositalardan foydalanish orqali o'quvchilar o'z bilimlarini amaliyotda sinab ko'rish imkoniga ega bo'lishadi.

2. Kasbga yo'naltirish

Texnologiya fani maktab yoshidagi bolalarda kasbga bo'lgan qiziqishni erta uyg'otadi. O'quvchi o'zini muhandislik, dasturlash, qurilish, avtomatlashtirish yoki ekologik texnologiyalar kabi yo'nalishlarda sinab ko'radi. Bu esa kelajakda ongli kasb tanlashga olib keladi.¹⁰

3. Kreativ va tanqidiy tafakkurni rivojlantirish

Texnologik loyihalar ustida ishlash davomida yoshlar yangi g'oyalarni ilgari surishni, ularga amaliy yechim topishni o'rganadilar. Bu jarayon ijodiy tafakkur, tanqidiy fikrlash va jamoaviy ishlash ko'nikmalarini rivojlantiradi.¹¹

4. Raqamli savodxonlik va texnologik madaniyat

Zamonaviy dunyoda raqamli texnologiyalardan to'g'ri foydalanish katta ahamiyat kasb etadi. Texnologiya fanida yoshlar internet xavfsizligi, axborot madaniyati, sun'iy intellekt va ma'lumotlar bazasi bilan ishlash kabi ko'nikmalarga ega bo'lishadi. Bu esa ularni raqamli dunyoda mustaqil harakatlana oladigan shaxs sifatida shakllantiradi.¹²

Muammolar va istiqbollar

Texnologiya fanining ta'siri yuksak bo'lsa-da, uni o'qitishda bir qator muammolar mavjud:

darslik va uslubiy qo'llanmalar yetishmovchiligi;
zamonaviy texnik jihozlarning kamligi;
malakali o'qituvchilarning yetishmasligi.¹³

⁹ O'zbekiston Respublikasi Ta'lim vazirligi. Texnologiya fani bo'yicha davlat ta'lim standarti. – Toshkent, 2022 y.

¹⁰ Karimov, M. Texnologiya ta'limi metodikasi. – Toshkent: O'qituvchi, 2019

¹¹ To'xtayev, A. Kasbga yo'naltirish va texnologik tafakkur asoslari. – Samarqand: Zarafshon, 2021.

¹² . Djamalov, F. A. Texnologik madaniyat va innovatsiyalar. – Toshkent: Fan, 2020.

¹³ . UNESCO. ICT Competency Framework for Teachers. – 2021.

TANQIDIY NAZAR, TAHLILIY TAFAKKUR VA INNOVATION G'OYALAR

Shunga qaramay, texnologik ta'limni kuchaytirish bo'yicha quyidagi yo'nalishlarda ishlar olib borilmoqda:

STEAM yondashuvini kengaytirish (Science, Technology, Engineering, Art, Mathematics);¹⁴

texnoparklar, innovatsion laboratoriyalar ochilishi;

xalqaro tajriba asosida dars metodikasini yangilash;

kasbga yo'naltirilgan texnologik loyihalar tanlovlarini tashkil etish.

Xulosa

Texnologiya fani – bu nafaqat dars predmeti, balki yosh avlodni texnologik tafakkurli, innovatsion fikrlaydigan va mas'uliyatli shaxs sifatida tarbiyalash vositas hisoblanadi. U jamiyat taraqqiyoti uchun muhim bo'lgan muhandislar,

ixtirochilar va mutaxassislarni tayyorlashda asosiy o'rin tutadi. Shu bois texnologik ta'limni yanada kuchaytirish, uni zamon talablari asosida rivojlantirish har bir ta'lim muassasasining ustuvor vazifasidir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasi to'g'risidagi qarori. – 2020 y.

2. O'zbekiston Respublikasi Ta'lim vazirligi. Texnologiya fani bo'yicha davlat ta'lim standarti. – Toshkent, 2022 y.

3. Karimov, M. Texnologiya ta'limi metodikasi. – Toshkent: O'qituvchi, 2019.

4. To'xtayev, A. Kasbga yo'naltirish va texnologik tafakkur asoslari. – Samarqand: Zarafshon, 2021.

5. Djamalov, F. A. Texnologik madaniyat va innovatsiyalar. – Toshkent: Fan, 2020.

6. UNESCO. ICT Competency Framework for Teachers. – 2021.

7. National Research Council. STEM Integration in K–12 Education. – Washington, D.C.: National Academies Press, 2014.

¹⁴

. National Research Council. STEM Integration in K–12 Education. – Washington, D.C.: National Academies Press, 2014.